

Gyermekek napközbeni ellátása

A gyermekek napközbeni ellátásaként a gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői

- munkavégzésük,
- munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük,
- nappali rendszerű iskolai oktatásban,
- a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban,
- felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük,
- betegségük vagy
- egyéb ok miatt

napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

Egyéb ok lehet különösen

a) akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,

b) akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel,

c) akinek a szülője, törvényes képviselője szociális helyzete miatt az ellátásáról nem tud gondoskodni.

A gyermekek napközbeni ellátásának formái a gyermekek életkorának megfelelően:

- a) bölcsődei ellátás (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde, munkahelyi bölcsőde);
- b) napközbeni gyermekfelügyelet;
- c) alternatív napközbeni ellátás.

Bölcsődei ellátás (3 év alatti gyermekek ellátása)

A bölcsődei ellátás keretében a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani.

2017. január 1-jétől 2 intézményi (bölcsőde, mini bölcsőde) és 2 szolgáltatási (családi bölcsőde, munkahelyi bölcsőde) formában biztosított a gyermekek napközbeni ellátása. Bölcsődei ellátásban a gyermekek 20 hetes kortól 3 éves korukig részesülhetnek, kivéve, ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja. Ebben az esetben a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető, gondozható, valamint ha a gyermek sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult – ebben az esetben a hatodik életévének betöltését követő augusztus 31-ig részesülhet bölcsődei ellátásban.

A bölcsődei nevelés-gondozás célja a családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével, a gyermek nemzetiségi/etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével, kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegíteni a harmonikus fejlődést.

A bölcsődei, mini bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni

a) ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll

- aa) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,

- ab) a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,
- ac) az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és
- b) a védelembe vett gyermeket.

A bölcsődei felvételre irányuló kérelem

A bölcsődei felvételi kérelem benyújtására többnyire egész évben van lehetőség a szabad férőhelyek függvényében, de a nevelési év kezdetére eső (szeptemberi) felvételi igény esetén általában egy külön felvételi időszak alatt (általában március-májusban) adható be kérelem. A kiválasztott intézmény, szolgáltatás honlapján (ideértve a fenntartót is) érdemes előzetesen tájékozódni a jelentkezési nyomtatványokról.

A tavaszi felvételt megelőzően – a járványhelyzet függvényében – a bölcsődékben nyílt napokat rendeznek, ezzel segítve a szülőket a bölcsőde kiválasztásában.

A bölcsődei felvétel okát igazoló dokumentum (pl. munkáltatói igazolás, hallgatói jogviszony igazolása, munkaügyi központ igazolása stb.) leadása szükséges. A felvételt előnyben részesítésre való jogosultság (pl. jegyzői, bírósági határozat, igazolás családi pótlék folyósításáról stb.) is a jogszabályban foglaltak szerint alátámasztandó.

A szülő/törvényes képviselő lakcímkártyája, valamint a gyermek lakcímkártyája és TAJ kártyája is szükséges a dokumentáció teljessége érdekében.

TAJ kártya igényléséhez további információ a következő oldalon található:
http://www.neak.gov.hu/felso_menu/lakossagnak/ellatas_magyarorszagon/jogosultsag_az_ell_atasra/ellatasra_jogosultsag_igazolasa/taj_kartya

Az alábbiakban olvasható a Magyar Bölcsődék Egyesületének állásfoglalása a bölcsődei beszoktatást megelőző orvosi igazolásokról:
https://www.magyarbolcsodek.hu/files/shares/%C3%81ll%C3%A1sp%C3%A1ly%C3%A1za/t/ll_sfoglal_sa_az_orvosi_igazol_ossal_kapcsolatban.pdf

Nem magyar állampolgárságú kérelmező és/vagy gyermek esetében a felvételi kérelem leadásakor kérhetik továbbá:

- a szülő/törvényes képviselő és a gyermek jogszerű tartózkodását igazoló dokumentumot,
- a gyermek magyar nyelvű születési anyakönyvi kivonatát.

Az egyéb külön igényeket is megfelelő igazolással kell alátámasztani a felvételt nyert gyermekek esetében a bölcsődei ellátásra irányuló megállapodás megkötésekor (pl. ingyenes, kedvezményes gyermekétkeztetés, térítési díj megfizetése alóli kedvezmény).

A szülőnek, törvényes képviselőnek tájékoztatást kell kapnia a szolgáltatások rendjéről és tartalmáról, a gyermekről vezetett nyilvántartásokról, a fizetendő térítési díjról, a panaszok gyakorlásának módjáról, a jogosult jogait és érdekeit képviselő érdekképviselői fórumról és a házirendről.

Bölcsőde

A bölcsőde intézményes komplex szolgáltatás. Egy bölcsődei csoportban 2 fő kisgyermeknevelő és egy bölcsődei egységben – 1 vagy 2 csoport – 1 fő bölcsődei dajka látja el a gyermekek nevelését-gondozását. Egy bölcsődei csoportban legfeljebb 12 gyermek nevelhető, gondozható, kivéve, ha a bölcsődei csoportban valamennyi gyermek betöltötte a második életévét – ez esetben 14 gyermek –, valamint ha a bölcsődei csoportban sajátos

nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermeket is ellátnak. Sajátos nevelési igényű gyermek bölcsődei ellátás keretében való nevelése, gondozása történhet a nem sajátos nevelési igényű gyermekekkel közös csoportban vagy speciális bölcsődei csoportban.

Mini bölcsőde

A mini bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, mely a bölcsőde intézményéhez képest kisebb létszámú csoportban, egyszerűbb személyi, tárgyi és működtetési feltételek mellett nyújt szakszerű gondozást és nevelést. Az új intézménytípus bevezetésével lehetőség nyílik arra, hogy amennyiben a településen legfeljebb 7 kisgyermek – ha valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, akkor 8 fő – ellátására jelentkezik igény, abban az esetben egy, a bölcsődétől egyszerűbb létesítési és működtetési formát hozzon létre a települési önkormányzat. Ha a bölcsődei csoportban sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermeket is ellátnak, legfeljebb 5, illetve 3 fő kisgyermek nevelhető, gondozható a sajátos nevelési igényű gyermekek létszámától függően. A mini bölcsődében csoportonként szükséges 1 fő kisgyermeknevelő és 1 fő bölcsődei dajka alkalmazása.

Munkahelyi bölcsőde

A munkahelyi bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, melyet a foglalkoztató – vagy a foglalkoztatóval kötött megállapodás alapján más fenntartó – tart fenn elsősorban a nála keresőtevékenységet folytató személyek gyermekei részére. A szolgáltatás jellegű munkahelyi bölcsőde elsősorban a munkavégzés helyéül szolgáló épületben, a foglalkoztató tulajdonában álló ingatlanban, vagy a foglalkoztató által e célra bérelt ingatlanban működhet. Az ellátható gyermekek száma egy munkahelyi bölcsődei csoportban legfeljebb 7 fő lehet (ha minden gyermek betöltötte a második évét, 8 fő). Az ellátás biztosításához 1 fő szolgáltatást nyújtó személy vagy kisgyermeknevelő szükséges, amennyiben pedig ötnél több gyermek ellátása történik, szükséges plusz 1 fő segítő személy alkalmazása is, azonban az alkalmazás feltételeiben a fenntartó maga dönthet. A segítő személy munkaidejét a gyermekek napirendjéhez igazítottan kell meghatározni. A munkahelyi bölcsődében több csoport is működhet. Létrehozatala egyszerűbb, mint az intézményesített bölcsődei formáé. A foglalkoztató, mint fenntartó dönthet úgy, hogy a bölcsődei ellátást ingyenes juttatásként biztosítja dolgozóinak (a foglalkoztató számára is előnyös, hiszen a bölcsődei ellátás adómentes). Munkahelyi bölcsődét tart fenn több egészségügyi szolgáltató is, de dolgozói igény alapján újabb szolgáltatások, illetve a meglévő munkahelyi bölcsődéken belül újabb csoportok is létesíthetők.

Családi bölcsőde

Családi bölcsődében is 20 hetes korától 3 éves koráig nevelhető, gondozható a kisgyermek. A családi bölcsőde – szolgáltatási jellegéből adódóan – az intézményi ellátásoktól sokkal egyszerűbben, gyorsabban kialakítható; akár a szolgáltatást nyújtó saját otthonában, vagy más e célra kialakított helyiségben. Családi bölcsődében legfeljebb 5 gyermek nevelhető, gondozható, kivéve, ha a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy mellett segítő személyt is alkalmaznak – ebben az esetben a meghatározott létszámon felül még 3 gyermek ellátása biztosítható. A családi bölcsődében két munkakör létesíthető, a szolgáltatást nyújtó személy, aki egy 100 órás tanfolyam keretében szerezheti meg a szolgáltatás nyújtására jogosító tanúsítványt, vagy a kisgyermeknevelő munkakör, amelynek képesítési előírásait jogszabály határozza meg.

A bölcsődei ellátásért fizetendő térítési díj

A jogszabályban meghatározottak alapján a bölcsődei ellátásért és a gyermekétkeztetésért térítési díjat kell fizetni. Az intézmény, illetve a szolgáltatás vezetője a megállapodás megkötésekor írásban tájékoztatja a kötelezettet a személyi térítési díj összegéről.

A bölcsődében és a mini bölcsődében a fenntartó döntésétől függ, hogy a gondozásra megállapít-e térítési díjat vagy kizárólag a gyermekétkeztetésért kell fizetni.

A személyi térítési díj megállapításánál a család egy főre eső havi jövedelmét kell figyelembe venni.

Az egy főre jutó havi jövedelem számításakor az alábbi személyek jövedelmét kell figyelembe venni:

- a szülő, a szülő házastársa vagy élettársa,
- a 20 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező gyermek,
- a 23 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató gyermek,
- a 25 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermek, valamint
- korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg, illetőleg a fogyatékos gyermek,
- a fenti pontokba nem tartozó, a Ptk. családjogra irányadó szabályai alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokon.

A törvény szabályai szerint a bölcsődei, mini bölcsődei személyi térítési díj összege étkezéssel együtt nem haladhatja meg a család egy főre eső nettó jövedelmének a 20%-át, étkezés nélkül a 25%-át, munkahelyi bölcsőde és családi bölcsőde esetén az 50 %-át, a gyermekek egyéb napközbeni ellátási formái esetén a 20 %-át.

A szülő, más törvényes képviselő foglalkoztatója részben vagy egészben átvállalhatja a térítési díj megfizetését.

Bölcsődében, mini bölcsődében térítésmentesen biztosítandó az alábbi gyermekek gondozása:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek,
- a három- vagy többgyermekes családok gyermekei,
- a tartósan beteg, vagy fogyatékos gyermekek,
- az átmeneti gondozásban lévő, az ideiglenes hatállyal nevelőszülőnél, vagy gyermekotthonban elhelyezett, a nevelésbe vett gyermekek,
- a védelembe vett gyermekek.

A kedvezményezett körön kívül eső családok esetében pedig jövedelemarányosan állapítják meg a személyi térítési díjat, tehát a szabályozás figyelemmel van a szülők jövedelmi helyzetére. A jogszabály értelmében az önkormányzati fenntartónak lehetősége van arra is, hogy az intézményi térítési díjnál alacsonyabb mértékben állapítsa meg a személyi térítési díjat, illetve egyedi esetekben elengedje. A személyi térítési díj összege önkormányzati intézmény esetén a fenntartó rendeletében, más fenntartó esetén a fenntartó képviselőjére jogosult testület, személy írásbeli döntésében foglaltak szerint csökkenthető, illetve elengedhető, ha a kötelezett jövedelmi viszonyai ezt indokoltá teszik.

Bölcsődében, mini bölcsődében a személyi térítési díjat ellátási napra vetítve kell megállapítani, tehát az adott hónap nyitvatartási napjainak függvényében. A bölcsődei gondozás személyi térítési díját – a fenntartó eltérő döntése hiányában – abban az esetben is teljes hónapra kell megállapítani, ha a gyermek az ellátást a hónap nem minden napján veszi igénybe. Ez azt jelenti, hogy a megállapított és a kötelezett által előre befizetett személyi térítési díjból a gyermek hiányzása esetén nem jár vissza a különbözet, kivéve, ha a fenntartó eltérően rendelkezik.

A gondozásra megállapított bölcsődei térítési díj átlagosan havi 8 000 forint.

A családi bölcsődékben átlagosan havonta 40-100 ezer forint a becsült térítési díj összege, amit a szülőknek kell fizetni.

2022. december 31-ig nyitva álló kérelmezési határidővel a **Magyar Államkincstárnál vissza nem térítendő támogatást lehet igényelni** a kisgyermeket nevelő szülők munkaerőpiaci visszatérésének támogatása céljából („Kisgyermeket nevelők munkaerőpiaci visszatérésének támogatása” GINOP-5.3.11-18 projekt). A családi bölcsőde, munkahelyi bölcsőde, nem önkormányzati fenntartású bölcsőde/mini bölcsőde és – 2021 szeptemberétől – a napközbeni gyermekfelügyelet **személyi térítési díjához** – a pályázati felhívásban foglalt feltételek teljesülése esetén – igénybe vehető maximum havi 40 ezer Ft összegű támogatás folyósítása az ország egész területén biztosított. A kevésbé fejlett régiókban összesen 2739 település esetében, a Közép-magyarországi régió 188 települése közül pedig 168 esetében önkormányzati fenntartású férőhely hiánya miatti elutasító határozat nélkül is igényelhető e támogatás. Ezen települések listája és az igényléshez szükséges további tájékoztatás az alábbi oldalakon olvasható:

[Tájékoztató Közlemény 2021.09.30..pdf \(gov.hu\)](http://www.allamkincstar.gov.hu/hu/lakossagi-ugyfelek/bolcsodei-tamogatas)

<http://www.allamkincstar.gov.hu/hu/lakossagi-ugyfelek/bolcsodei-tamogatas>

A bölcsődei ellátás keretében az alapellátáson túl – szolgáltatásként – speciális tanácsadás, időszakos gyermekfelügyelet, gyermekhotel működtetése vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatás is biztosítható. Ezeket a szolgáltatásokat a gyermek hatodik életévének betöltéséig lehet igénybe venni. Az alapellátáson túli szolgáltatás, az **időszakos gyermekfelügyelet** külön eljárás nélkül kezdeményezhető az intézményvezetőknél. Az időszakos gyermekfelügyelet a gyermek számára a szülő által igényelt alkalommal és időtartamban, az e célra kialakított csoportban vagy a járványhelyzet függvényében a bölcsődei ellátást nyújtó bölcsődei csoport üres férőhelyein nyújtható szolgáltatás. Ha a bölcsődei csoport üres férőhelyein nyújtják a szolgáltatást, a bölcsődei ellátást és az időszakos gyermekfelügyeletet azonos időben igénybe vevő gyermekek száma nem haladhatja meg az e rendeletben meghatározott, egy bölcsődei csoportban ellátható gyermekek maximális számát.

A **bölcsődei étkezésről** információ a <https://csalad.hu/tamogatások/bolcsodei-ellatas> oldalon olvasható.

Vonatkozó jogszabályok:

- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet